

КУЛЬТУРНІ ТА ПРИРОДНІ ПАМ'ЯТКИ КИТАЮ У СПИСКУ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО

Вікторія Пількевич

CULTURAL AND NATURAL SITES IN CHINA ON THE UNESCO WORLD HERITAGE LIST

Viktoriia Pilkevych

The protection and popularization of culture becomes actual because there are danger of wars, armed interventions, natural disasters, large tourist flows, active reconstruction of cities. The preservation of the world heritage is one of the main directions of UNESCO's activity. Organization adopted Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage in 1972. According this Convention the World Heritage Committee was founded which compiles updates and publishes World Heritage List. China has joined the cooperation work to protect the world heritage of humanity. The state adopted Convention in 1985. The country was a member of the World Heritage Committee (1991–1997, 1999–2005, 2007–2011, 2017–2021). Special attention was given Chinese cultural and natural sites in the UNESCO World Heritage List in article. Today there are 56. They are included in the UNESCO World Heritage List according to criteria. Chinese cultural and natural sites are unique, special, beautiful cultural, natural and mixed sites. Heritage represents the history, philosophy, religion, identity of country. Chine introduces the world to its own culture, draws attention to the problems of heritage protection.

The author studies the cooperation between China and UNESCO in the direction of world heritage preservation, which includes different projects, activities, exchange of experience with other countries. Protection, conservation, authenticity, integrity, principles and process of preservation, cultural diversity, reconstruction, management, presentation, tourism management, and training are important problems in relationship between China and UNESCO.

Author outlines China's contribution to the preservation of cultural and natural heritage, measures to improve the protection of sites, activities with other countries to protect world heritage. The perspectives of cooperation between the China and UNESCO of the nomination of new objects to the World Heritage List have been determined.

Keywords: China, UNESCO, heritage, convention, list.

Збереження культурної спадщини є важливою складовою політики країни, її розуміння своєї самобутності, історичного минулого, бажання залишити для майбутніх поколінь свою ідентичність. Питання охорони культурного надбання актуалізується у зв'язку з різними проблемами, які ставлять під загрозу існування тієї чи іншої пам'ятки. Спільний захист сприяє приверненню більшої уваги світової спільноти до збереження унікальної спадщини людства. Тому співробітництво з Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) допомагає зберігати унікальні пам'ятки світу. Одним з головних векторів діяльності ЮНЕСКО є культура, зокрема, захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту, заохочення до міжкультурної комунікації, збереження культурної та природної спадщини людства, охорона нематеріальної спадщини тощо. В час, коли відбуваються збройні конфлікти, терористичні дії, війни, існує реальна загроза збереження світового надбання, у зв'язку з чим особливо постає питання охорони культурної та природної спадщини. Крім того, світ розвивається з великою швидкістю, урбанізація та забудова стали одним з важливих сигналів до необхідності «захистити» культурне надбання, яке може «потонути» в новобудовах і активній перебудові міст. Ще одним викликом для збереження спадщини стали високі темпи туристичних потоків, які впливають на стан тих чи інших пам'яток. Постійні природні зміни, повені, цунамі, засуха також залишаються загрозою для світової спадщини людства.

ЮНЕСКО в своїй політиці відводить чільне місце боротьбі з різними викликами, що загрожують збереженню світової спадщини. В 1972 році була прийнята Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, що набула чинності в 1975 році. В статті 1 Конвенції чітко зафіксовано, що таке культурна спадщина в розумінні світового співтовариства: «пам'ятки: твори архітектури, монументальної скульптури і живопису, елементи або структури археологічного характеру, написи, печери і групи елементів, які мають видатну універсальну цінність з точки зору історії, мистецтва чи науки; ансамблі: групи ізольованих чи об'єднаних побудов, архітектура, єдність чи зв'язок з пейзажем яких являє видатну універсальну цінність з точки зору історії, мистецтва чи науки; визначні місця: твори людини або спільні творіння людини і природи, а також зони, включаючи археологічні визначні місця з точки зору історії, естетики, етнології чи антропології» [Конвенція про охорону]. В статті 2 документу визначається, що таке природна спадщина: «природні пам'ятки, створені фізичними і біологічними утвореннями або групами таких утворень, які мають видатну універсальну цінність з точки зору естетики або науки; геологічні і фізіографічні утворення; і строго обмежені зони, які представляють ареал видів тварин і рослин, що під загрозою, і мають видатну універсальну цінність з точки зору науки або збереження; природні визначні місця або строго обмежені природні зони, що мають видатну універсальну цінність з точки зору науки, збереження або природної краси» [Конвенція про охорону].

Згідно Конвенції 1972 року був сформований Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, який формує Список всесвітньої спадщини. Об'єкти включаються до даного Списку, якщо вони відповідають певним критеріям. Окремо виділяють культурні та природні критерії, з якими можна ознайомитися на офіційному сайті Організації. [The Criteria]. Країни світу намагаються співпрацювати з ЮНЕСКО в напрямку збереження культурної спадщини, адже це підносить статус культурного чи природного об'єкту, знайомить світ з власною культурою, привертає увагу до проблем охорони спадщини, розвиває туристичну сферу.

4 листопада 1946 року Китай став країною-членом ЮНЕСКО, ратифікувавши її статут [Статут Організації Об'єднаних], і є одним із засновників Організації, та активно почав долучатися до її програм, в університетах країни працюють кафедри ЮНЕСКО, які присвячені різним актуальним питанням, відкриті клуби ЮНЕСКО тощо. Держава ратифікувала важливі конвенції Організації в сфері культури, зокрема, Конвенцію про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (рік ратифікації – 12 грудня 1985 р.), Конвенцію про збереження нематеріальної культурної спадщини (рік ратифікації – 2 грудня 2004 р.) [China. Culture] тощо.

На сьогоднішній день у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО знаходяться 56 об'єктів Китаю, а саме: 38 культурних, 14 природних, 4 змішаного типу [China. Properties]. В порівнянні з кількістю пам'яток інших країн Сходу, представлених в даному Списку, Китай займає чільне місце. Пам'ятки Китаю у Списку ЮНЕСКО представляють відображення культурних особливостей, релігійного розвитку, історичних періодів, унікальних природних місць.

Культурні (38): Стародавні споруди в горах Удашань (1994); Стародавнє місто Пін'Яо (1997); Стародавні села на півдні провінції Аньхой-Сіді і Хунцунь (2000); Археологічні руїни Лянчжу (2019); Столиці та гробниці стародавнього царства Когурьо (2004); Класичні сади Сучжоу (1997, 2000); Культурний ландшафт «Рисові тераси Хунхе-Хані» (2013); Наскельні різьблення в Дацзу (1999); Тулоу провінції Фуцзянь (2008); Історичний центр Макао (2005); Історичний ансамбль палацу Потала, Лхаса (1994, 2000, 2001); Історичні пам'ятники Денфен в «Центрі Неба та Землі» (2010); Імператорські палаци династій Мін і Цін в Пекіні та Шеньяні (1987, 2004); Імператорські гробниці династій Мін і Цін (2000, 2003, 2004); Дяолоу та села Кайпінга (2007); Кулансу, історичне міжнародне селище (2017); Печерні храми Лунмень (2000); Національний парк Лушань (1996); Мавзолей першого імператора династії Цінь (1987); Печери Могао (1987); Гора Цінчен та іригаційна система Дуцзянь'янь (2000); Гора Утайшань (2009); Гірський курорт та оточуючі храми, Ченде (1994); Старе місто Ліцзян (1997); Стоянка «пекінської людини» у Чжоукоудяні (1987); Цюаньчжоу: торговий центр світу в Сун Юань, Китай (2021); Шовкові шляхи: мережа маршрутів Тянь-Шаньського коридору (2014); Місто Шанду (2012); Літній палац та Імператорський сад у Пекіні (1998); Храм і гробниця Конфуція та маєток сім'ї Кун у місті Цюйфу (1994); Храм Неба: імперський жертвний вівтар у Пекіні (1998); Великий канал (2014); Великий китайський мур (1987); Архітектурний комплекс китайських правителів «туси» (2015); Культурний ландшафт Західного озера Ханчжоу (2011); Іньсюй (2006); Печерні храми Юньган (2001); Наскальне мистецтво Цзицзянь Хуашань (2016).

Природні (14): Палеонтологічний заповідник Ченцзян (2012); Данься (2010); Фанцзіншань (2018); Мальовничий та історичний район Хуанлун (1992); Шенунцзя у провінції Хубей (2016); Мальовничий та історичний район долини Цзючжайгоу (1992); Заповідники перелітних птахів

уздовж узбережжя Жовтого моря – Бохайської затоки Китаю (фаза I) (2019); Національний парк гора Саньціншань (2008); Кукушили (2017); Резервати гігантської панди в провінції Сичуань (2006); Південно-Китайський карст (2007, 2014); Три паралельні річки заповідних територій Юньнань (2003); Мальовничий та історичний район Улін'юань (1992); Сінцзян – Тянь-Шань (2013).

Змішані (4): Гори Емейшань та гігантський Будда в місті Лешань (1996); Гора Хуаншань (1990); Гора Тайшань (1987); Гори Уішань (1999).

Наявні пам'ятки у Списку показують багату культуру китайського народу, його історію, менталітет, особливості світосприйняття, вірувань.

Огляд 55 пам'яток (на липень 2019 р.) з вказаними роком включення, критеріями, фотографіями можна також знайти у випуску журналу World heritage review [Chinese World Heritage 2021].

Об'єкти всесвітньої природної спадщини кристалізують найдивовижніші творіння природи протягом багатьох років, несуть духовні та культурні цінності людства, пов'язані з питанням збереження екологічного життя на Землі. Китайська нація цінує гармонію між людьми і природою, поважає природу і охороняє природну спадщину. Природні пам'ятки Китаю у Списку ЮНЕСКО відображають цінності природної краси, геології, біології та екології та представляють світові велич Китаю. Робота Китаю щодо захисту природної спадщини базується на системі національних парків, природних заповідників та інших заповідних територій. Китай залучив до охорони всесвітньої спадщиною команду, що складається з національних органів влади, органів місцевого самоврядування, відомств тощо. Це ефективна і комплексна система з китайською специфікою. Захист керується плануванням і регулюється законом. Китай сформулював плани управління охороною всіх своїх природних об'єктів світової спадщини і відповідно до цього проводив охорону, наукові дослідження, використання та управління. На сьогоднішній день Китай прийняв більше десяти національних законів і нормативних актів і понад 20 місцевих нормативних актів, які тісно пов'язані з охороною об'єктів природної спадщини. Китай створив систему супутникового моніторингу дистанційного зондування, щоб забезпечити періодичний моніторинг, і провів регулярні перевірки правоохоронних органів, щоб спонукати організації, що керують об'єктами спадщини, посилити захист на основі закону. У 2018 році об'єкти спадщини принесли 14,375 мільярда юанів (2,226 мільярда доларів США) прямих доходів від туризму [Guan 2021, p. 26]. Враховуючи, що об'єкти спадщини Китаю Данься та Південно-Китайський карст охоплюють декілька провінцій, були створені Координаційні комітети з охорони та управління для забезпечення їх міжрегіонального спільного захисту та управління.

Приєднання Китаю до Конвенції про охорону культурної і природної спадщини людства стало новою відправною точкою у співробітництві з ЮНЕСКО та участі країни у спільному захисті країн світової спадщини. У 1987 році Китай представив свої перші пам'ятки для Списку всесвітньої спадщини, зокрема, Імператорські палади династій Мін і Цін в Пекіні та Шеньяні, Мавзолей першого імператора династії Цін, Печери Могао, гору Тайшань, Стоянку «пекінської людини» у Чжоукоудяні та Великий китайський мур. У 1988 році експертна група ЮНЕСКО провела оцінку шести об'єктів, які внесені до списку, на місці, аналізуючи стан їх збереження та управління, а також надала рекомендації щодо покращення роботи щодо збереження та управління об'єктами всесвітньої спадщини в Китаї. До складу експертної групи входили представники Міжнародного центру вивчення питань збереження та відновлення культурних цінностей (ICCROM). В той час Китай не був членом ICCROM, але встановив контакти з організацією. Завдяки стипендіям, наданим ЮНЕСКО, урядом Італії та іншими міжнародними організаціями, китайські вчені змогли відвідати навчальні курси ICCROM з консервації історичних будівель. Це навчання було надзвичайно важливим для Китаю в той час, оскільки учасники почали активно допомагати у питанні збереження культурної спадщини в Китаї. Різні країни почали співпрацю з Китаєм, зокрема, Німеччина, Італія, Японія та Сполучені Штати Америки. У 1989 році уряд Італії заснував Сіанський центр збереження культурної спадщини у співпраці з китайськими партнерами та надав йому новітнє обладнання, що дозволило останньому стати інститутом збереження з найсучаснішими технічними ресурсами в країні на той час. Співпраця між урядом Німеччини та Мавзолеєм першого імператора династії Цін, розпочата на початку 1990-х років, значно підвищила можливість збереження розкопок цього важливого археологічного місця. Труднощі з охороною були вирішені, а кольорові фарби на поверхні воїнів терракотової армії були належним чином збережені. Національний науково-дослідний інститут культурних цінностей Нара та Токійський національний науково-дослідний інститут культурних цінностей брали участь у збереженні та охороні печер Могао та Лунмень. Ці проекти співпраці допомогли Китаю покращити свою роботу щодо збереження об'єктів, включених у Список всесвітньої спадщини.

Співпраця з Інститутом збереження Гетті в Сполучених Штатах Америки, починаючи з 1997 року, пройшла шлях свій цікавий шлях. Інститут збереження Гетті та Національне управління культурної спадщини Китаю разом розпочали підготовку рекомендацій щодо збереження культурної спадщини в Китаї. Фахівці з Австралії також були запрошені приєднатися до цього проекту. Результатом стали «Принципи збереження об'єктів спадщини в Китаї», вагомий документ професійних норм щодо збереження культурної спадщини в Китаї [Principles for the]. «Принципи» – це суміш китайських традицій захисту з сучасними ідеями збереження, які представлені у Венеціанській хартії. Процес збереження, викладений у «Принципах», сприяє науковому розвитку у сфері охорони пам'яток в Китаї. Розповсюдження «Принципів» серед китайської спільноти сприяло узгодженню ідей щодо збереження та покращило загальний потенціал збереження.

У 1997 році старе місто Ліцзян і стародавнє місто Пін'Яо були внесені до Списку всесвітньої спадщини. Вперше об'єкти, які зберігають динамічний сучасний спосіб життя в Китаї, були внесені до списку Всесвітньої спадщини. Завжди існувало протиріччя між сучасним способом життя та збереженням автентичності пам'яток. Очевидно, що збереження історичних міст, таких як Ліцзян і Пін'яо, дещо відрізняється від збереження інших культурних цінностей, комплексів. У 2001 р. Регіональне бюро ЮНЕСКО для Азії та Тихого океану провело в Ліцзяні свою п'яту щорічну сесію з питань управління культурною спадщиною в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Майже 300 представників із 20 держав-учасниць взяли участь у сесії, учасники представили свої ідеї та думки щодо методології збереження та управління. Було організовано чотири панелі для обговорення моделей збереження спадщини, зокрема, фінансової, економічної, моделі навчання та розвитку потенціалу, а також моделі співпраці. На сесії було прийнято вищевказані чотири моделі та спільно названо їх «моделью Ліцзян», яка представила нові ідеї щодо збереженням спадщини. Модель Ліцзян була застосована в процесі збереження та управління старим містом Ліцзян. Сьогодні вплив моделі Ліцзян все ще помітний у методах збереження та управління старим містом.

Китай неодноразово був членом Комітету всесвітньої спадщини (1991–1997, 1999–2005, 2007–2011, 2017–2021). Варто відзначити, що у 2004 році на 28-й сесії Комітету всесвітньої спадщини, яка відбувалася у Сучжоу, Китай висунув пропозицію заохочувати номінації природних і змішаних об'єктів для кращої реалізації глобальної стратегії ЮНЕСКО щодо всесвітньої спадщини. У результаті Комітет ухвалив рішення, яке змінює обмеження на кількість кандидатур, поданих державою-учасницею, з однієї до двох кандидатур щороку, але вимагає, щоб принаймні одна кандидатура була природною або змішаного типу. Це був важливий крок, зроблений для сприяння розробці більш збалансованого, репрезентативного Списку всесвітньої спадщини.

З 2006 року важливі пам'ятки та місця в Пекіні, такі як Заборонене місто, Храм Неба та Літній палац, почали консервацію та ремонт у рамках підготовки до майбутніх 29-х літніх Олімпійських ігор у 2008 році. Ці ремонтні проекти привернули увагу Комітету всесвітньої спадщини, який попросив організувати міжнародний симпозіум у 2007 році для обговорення консерваційних робіт. Згідно з проханням, Китай організував Міжнародний симпозіум щодо концепцій і практик консервації та реставрації історичних будівель у Східній Азії, залучивши в якості учасників представників Центру всесвітньої спадщини, ICOMOS і ICCROM, а також експертів з питань всесвітньої спадщини з низки держав-учасниць. Цей захід став важливою подією у сфері збереження спадщини, акцентувавши увагу на таких питаннях, як автентичність, цілісність, принципи збереження, культурне різноманіття та процес збереження, архівна документація та інформаційні матеріали, консервацію та реставрацію, обробка поверхні кольорових картин на дерев'яних конструкціях, реконструкція, менеджмент, презентація, туристичний менеджмент, навчання. Симпозіум також представив значний обмін між Китаєм та рештою світу щодо збереження спадщини [Lyu 2021].

Китай відіграв важливу роль у номінації Шовкових шляхів у Список ЮНЕСКО і в Координаційному комітеті щодо цього питання. Співпраця під егідою Координаційного комітету привела до успішного включення в 2014 році цієї пам'ятки Китаю, Казахстану та Киргизстану у Список всесвітньої спадщини під назвою «Шовкові шляхи: мережа маршрутів Тянь-Шаньського коридору».

Китай також долучався до різноманітних проектів і заходів щодо збереження спадщини інших країн Сходу (Камбоджі, Непалу).

З 2017 по 2021 рік Китай знову є членом Комітету всесвітньої спадщини з моменту приєднання до Конвенції. Протягом цього часу Китай зайняв активну позицію у своїй участі щодо

збереження всесвітньої спадщини. Національна комісія Китаю у справах ЮНЕСКО, відповідальна за співпрацю з Організацією, три роки поспіль приймала Міжнародний молодіжний форум про творчість і спадщину на Шовковому шляху, починаючи з 2017 року. Триста молодих представників з понад 100 країн взяли участь у форумі, який спрямований на інтеграцію культурної творчості зі збереженням спадщини. У 2018 році Національна комісія Китаю у справах ЮНЕСКО започаткувала Ініціативу китайсько-африканського співробітництва щодо всесвітньої спадщини за підтримки Центру всесвітньої спадщини.

У 2021 році у Китаї, у місті Фучжоу, відбувається 44-а сесія Комітету всесвітньої спадщини з метою сприяння комунікації та діалогу між державами-учасницями у сфері збереження всесвітньої спадщини. В результаті роботи Комітету від Китаю був внесений новий культурний об'єкт в Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО – Цюаньчжоу: світовий центр торгівлі у Китаї епохи династій Сун-Юань. [Cultural sites in]. Таким чином, кількість пам'яток від КНР зараз 56.

Збереження культурної і природної спадщини міжнародною спільнотою – це процес взаємної поваги і діалогу між культурами. Завдяки міжнародному обміну, Китай використовує досвід збереження інших країн, покращує власний потенціал збереження та активніше бере участь у міжнародному співробітництві щодо захисту пам'яток, намагається співпрацювати з іншими країнами в напрямку охорони всесвітньої спадщини для майбутніх поколінь. Наявна кількість об'єктів у Списку ще раз підкреслює унікальність та багатогранність китайської історії, природного середовища країни. Маючи великий спадок, вікове нашарування різних періодів існування держави, свою самобутню культуру країна з впевненістю може претендувати на включення нових пам'яток у Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Список джерел та літератури

Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text

Статут Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_014#Text

China. Culture. [Online]. Available from: <https://en.unesco.org/countries/china>

China. Properties inscribed on the World Heritage List (56). [Online]. Available from: <https://whc.unesco.org/en/statesparties/cn>

Chinese World Heritage, 2021, World heritage review, 99, 40–100. [Online]. Available from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378442>

Cultural sites in China, India, Iran and Spain inscribed on UNESCO's World Heritage List. [Online]. Available from: <https://en.unesco.org/news/cultural-sites-china-india-iran-and-spain-inscribed-unescos-world-heritage-list>

GUAN, Z., 2021, Protecting world heritage and promoting eco-civilization, World heritage review. [Online] 99, 24–32. Available from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378442> – с. 26

LYU, Z., 2021, China's international cooperation in world heritage, World heritage review. [Online] 99, 100–107. Available from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378442>

Principles for the Conservation of Heritage Sites in China. [Online]. Available from: https://www.getty.edu/conservation/publications_resources/pdf_publications/pdf/china_prin_heritage_sites_2015.pdf

The Criteria for selection. [Online]. Available from: <http://whc.unesco.org/en/criteria/>

References

China. Culture. [Online]. Available from: <https://en.unesco.org/countries/china>

China. Properties inscribed on the World Heritage List (56). [Online]. Available from: <https://whc.unesco.org/en/statesparties/cn> [In English].

Chinese World Heritage, 2021, World heritage review, 99, 40–100. [Online]. Available from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378442> [In English].

Cultural sites in China, India, Iran and Spain inscribed on UNESCO's World Heritage List. [Online]. Available from: <https://en.unesco.org/news/cultural-sites-china-india-iran-and-spain-inscribed-unescos-world-heritage-list> [In English].

GUAN, Z., 2021, Protecting world heritage and promoting eco-civilization, World heritage review. [Online] 99, 24–32. Available from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378442> – c. 26) [In English].

Konventsiiia pro okhoronu vsesvitn'oi kul'turnoi i pryrodnoi spadshchyny [Convention on the Protection of World Cultural and Natural Heritage]. [Online]. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text [In Ukrainian].

LYU, Z., 2021, China's international cooperation in world heritage, World heritage review. [Online] 99, 100–107. Available from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378442>) [In English].

Principles for the Conservation of Heritage Sites in China. [Online]. Available from: https://www.getty.edu/conservation/publications_resources/pdf_publications/pdf/china_prin_heritage_sites_2015.pdf) [In English].

Statut Orhanizatsii Ob'ednanykh Natsii z pytan' osvity, nauky i kul'tury [Charter of the United Nations Organization for Education, Science and Culture]. [Online]. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_014#Text [In Ukrainian].

The Criteria for selection. [Online]. Available from: <http://whc.unesco.org/en/criteria/> [In English].

Культурні та природні пам'ятки Китаю у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

Захист, охорона, популяризація своєї культури набуває актуальності у зв'язку з небезпечною війн, збройних втручань, природних лих, великих туристичних потоків, активній перебудові міст тощо. Тому важливим питанням є збереження світової спадщини людства під егідою ЮНЕСКО, в роботі якої відзначено прийняття Конвенції по охорону культурної та природної спадщини людства у 1972 році, створення Комітету всесвітньої спадщини та, врешті, формування Списку всесвітньої спадщини, моніторинг за станом об'єктів, внесення в даний перелік, включення нових пам'яток та виключення зі Списку. Китай долучився до спільної роботи щодо захисту всесвітньої спадщини людства, по суті, з 1985 року, прийнявши вищезазначену Конвенцію. Неодноразово країна ставала членом Комітету всесвітньої спадщини (1991–1997, 1999–2005, 2007–2011, 2017–2021). У статті наведений перелік китайських культурних і природних пам'яток у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. На сьогоднішній день їх налічується 56.

В роботі висвітлена співпраця Китаю та ЮНЕСКО в напрямку збереження світової спадщини, яка включає в себе різноманітні проекти, заходи, обмін досвідом з іншими країнами, вирішення таких питань, як консервація, реставрація, автентичність, цілісність, принципи та процес збереження, культурне різноманіття, архівна документація та інформаційні матеріали, реконструкція, менеджмент, презентація, туристичний менеджмент, навчання.

Відзначено внесок Китаю у збереження культурної та природної спадщини, заходи країни щодо покращення охорони пам'яток, спільні дії з іншими державами для захисту світового надбання. Визначено перспективи співробітництва КНР та ЮНЕСКО щодо номінування нових об'єктів для включення у Список всесвітньої спадщини.

Ключові слова: Китай, ЮНЕСКО, спадщина, конвенція, список.

Viktoriia Pilkevych, Ph.D., Associate Professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Вікторія Пількевич, кандидатка історичних наук, доцентка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8304-4567>

Received: 08.09.2022

Advance Access Published: October, 2022